

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: abielu võib olla elamisloa andmise tingimuseks

Riigikohus: abielu võib olla elamisloa andmise tingimuseks

16. November 2021

Riigikohus otsustas, et kahe välismaalase registreeritud kooselu ei tule elamisloa andmisel abieluga võrdsustada, kui neil pole abiellumiseks põhimõttelisi takistusi.

Kohtusse jõudnud vaidlus puudutas USA kodakondsusega meest ja naist, kes sõlmisid eelmise aasta juulis California osariigis kooselulepingu ning esitasid kuu aega hiljem taotlused tähtajalise elamisloa saamiseks Eestis.

Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) andis mehele elamisloa Eestis töötamiseks, kuid ei väljastatud naisele elamisluba tema juurde asumiseks, sest välismaalaste seaduse järgi on selle eelduseks abielu. Samas selgitas amet, et naisel on õigus viibida Eestis viisavabalt, taotleda elamisluba mõnel muul alusel või abielluda ja esitada siis uus elamisloa taotlus abikaasa juurde asumiseks.

Naine vaidlustas PPA otsuse halduskohtus, kes rahuldas kaebuse ja kohustas ametit taotlust uuesti läbi vaatama. Seejuures tunnistas halduskohtus osaliselt põhiseadusevastaseks välismaalaste seaduse, mis ei võimalda anda tähtajalist elamisluba pererände eesmärgil, kui taotleja pole abielus.

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium otsustas täna, et seadus pole siiski põhiseadusega vastuolus. Riigikohus viitas oma varasemale seisukohale, et perekonnapõhiõiguse riivet õigustavad põhiseaduse preambulis väljendatud väärtused, nagu sisemise rahu kaitse ja eesti rahvuse säilimine. Neid eesmärke saab riik saavutada siis, kui tal on õigus otsustada, kas ja millistel tingimustel lubada riiki välismaalasi.

Kolleegiumi hinnangul on abielunõude eesmärk vältida kontrollimatut rännet mis tahes väidetavate paarisuhete alusel. Seetõttu on seadusandja võimaldanud pererännet vaid neile paaridele, kelle perekonnaelu on püsiv ja tegelik. Abielunõue suurendab kohtu arvates tõenäosust, et pereelu vastab neile tingimustele.

Kaebaja väitis muu hulgas, et teda koheldakse elamisloa andmisel ebavõrdselt võrreldes samast soost registreeritud partneritega. Nende puhul on Riigikohus varem otsustanud, et abielunõue on elamisloa andmisel põhiseadusevastane.

Kolleegium märkis, et samast soost paaridel pole võimalik Eestis abielu tingimust täita ja selline nõue muudaks neil siin pereelu elamise sisuliselt võimatuks. Selles osas jäi Riigikohus juba 2009. aastal võetud seisukoha juurde, et elamisloa taotlemisel võib abielunõue osutada ebaproportsionaalseks, kui abielu sõlmimiseks on koos elavatest inimestest sõltumatu õiguslik takistus – näiteks puudub ühel elukaaslasel võimalus saada abielulahutust. Kaebaja puhul selliseid takistusi ei esine.

Lisaks juhtis kolleegium tähelepanu sellele, et kaebaja sõlmis kooselulepingu kõigest kuu aega enne

elamisloa taotluse esitamist ja koos elukaaslasega Eestisse asumist. Seega ei puudutanud praegune juhtum siin juba pikemat aega pereelu elanud välismaalasi, vaid inimesi, kes soovisid kolida Eestisse ja asuda siin pereelu elama.

Kokkuvõttes leidis Riigikohus, et kuna välismaalastest elukaaslastel peab elamisloa saamiseks olema niikuinii tihe majanduslik ja psühholoogiline side ning nende perekond peab olema tegelik ja püsiv, siis ei ole ülemäärane nõuda neilt oma suhte vormistamist kooselu asemel abieluna, et täita Eesti seadusandja poolt oluliseks peetud tingimus riiki asumiseks.

Kohtuotsusegasaab tutvuda siin[1].

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
533 39 846

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-abielu-voib-olla-elamisloa-andmise-tingimuseks>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=5-21-10/18>